

In conclusion, *trânta* is not just a form of wrestling, but an important part of Moldovan cultural heritage. It symbolizes strength, courage, and community spirit, serving as a bridge between past and present. By preserving and promoting this tradition, Moldovans affirm their identity and respect for the values inherited from their ancestors.

However scarce the sources may be, they still provide information about sports competitions that entertained the elite audience of the Principality of Moldova. Thus, during the reign of Alexandru Lăpușneanu (1552–1561; 1564–1568), a notable case occurred: horse competitions were organized. The champion horse was purchased by the ruler, and in exchange, the owner received part of a village. We can only speculate about the horse's subsequent fate. Most likely, it became one of the strong assets in the ruler's stables or was later gifted to an official, whether Ottoman or Polish. What is certain is that such competitions existed and entertained a wide audience – from the ruler himself to the most ordinary inhabitants of the country. As expected, champions could be rewarded by the ruler for their exceptional abilities.

УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА ЗНАННЯМИ В ЦИФРОВОМУ СУСПІЛЬСТВІ: ОСВІТНІЙ І БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ АСПЕКТИ / INFORMATION AND KNOWLEDGE MANAGEMENT IN THE DIGITAL SOCIETY: EDUCATIONAL AND LIBRARY AND INFORMATION PERSPECTIVES

Наталія Вараксіна,
науковий співробітник,
Державна науково-педагогічна бібліотека України
імені В. О. Сухомлинського, Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-0333-5186>

***Анотація.** Розглянуто теоретичні засади управління інформацією та знаннями в умовах цифрового суспільства. Проаналізовано вплив цифрової трансформації, інформаційно-комунікаційних технологій і розвитку економіки знань на організацію інформаційних ресурсів та інтелектуального капіталу. Висвітлено особливості управління*

інформацією й знаннями в освітній та бібліотечно-інформаційній сферах, як от розвиток цифрових бібліотек, інституційних репозитаріїв, відкритої науки, систем управління навчанням і цифрових освітніх платформ. Зроблено висновок, що ефективне управління інформацією та знаннями є важливим чинником цифрової трансформації, інноваційного розвитку та підвищення ефективності діяльності освітніх і бібліотечно-інформаційних установ.

Ключові слова: цифрове суспільство, управління інформацією, управління знаннями, інформаційні ресурси, економіка знань, цифрова трансформація, бібліотеки, освіта

Abstracts. *The paper examines the theoretical foundations of information and knowledge management in the digital society. It analyzes the impact of digital transformation, information and communication technologies, and the knowledge economy on the management of information resources and intellectual capital. Particular attention is given to the implementation of information and knowledge management in the educational and library and information sectors, including the development of digital libraries, institutional repositories, open science, learning management systems, and digital educational platforms. The study concludes that effective information and knowledge management is a key factor in digital transformation, innovation, and improving the performance of educational institutions and library and information organizations.*

Keywords: *digital society, information management, knowledge management, information resources, knowledge economy, digital transformation, libraries, education*

Інтенсивний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, поширення цифрових практик у суспільному житті та становлення економіки знань спричинили суттєві структурні зміни в сучасному суспільстві. Освітня, наукова та інформаційна сфери дедалі тісніше інтегруються у глобальний інформаційний простір, у межах якого знання розглядаються як один із головних ресурсів соціально-економічного розвитку.

Концепція інформаційного суспільства, що підкреслює визначальне значення інформації та знань у розвитку цивілізації, визначила теоретичне підґрунтя сучасних підходів до управління інформацією (Information Management) та управління знаннями

(Knowledge Management). У 1970–1980-х роках поширення інформаційно-комунікаційних технологій започаткувало процеси інформатизації суспільства. На початку XXI століття ці процеси значно поглибилися завдяки розвитку цифрових технологій, мережових комунікацій, хмарних сервісів, аналізу великих масивів даних (Big Data) та використанню систем штучного інтелекту, що істотно вплинуло на організаційне управління і механізми ухвалення управлінських рішень [1].

У таких умовах управління інформацією та знаннями розглядаються як важливі стратегічні напрями розвитку організацій. Вони забезпечують підвищення їхньої конкурентоспроможності, інноваційного потенціалу та здатності адаптуватися до динаміки глобальної економіки.

Глобальні процеси інформатизації призвели до того, що інформаційні ресурси поряд із матеріальними, фінансовими й енергетичними ресурсами стали одним із базових чинників суспільного розвитку. Економічні системи багатьох розвинених країн поступово трансформуються у бік економіки знань, у якій визначальну роль відіграють виробництво, поширення та практичне використання знань і інтелектуального капіталу.

У межах такої економіки ключову роль відіграють інноваційні та високотехнологічні організації, здатні генерувати нові знання, ефективно організовувати їх використання та швидко впроваджувати результати інтелектуальної діяльності у практику.

На початку XXI століття важливого значення набувають ініціативи відкритої науки (Open Science), відкритих даних (Open Data), розвиток цифрових репозитаріїв, формування національних і міжнародних інформаційних інфраструктур. Розвиненість інформаційних ресурсів та можливість доступу до них безпосередньо впливають на економічний потенціал держави, її інформаційну безпеку, рівень розвитку науки й освіти, а також на реалізацію прав громадян на отримання інформації.

Водночас інформаційні ресурси характеризуються низкою специфічних властивостей, які визначають особливості їх організації та управління. До таких характеристик належать контекстуальна залежність цінності інформації для різних груп користувачів, постійне зростання обсягів інформаційних потоків,

що призводить до явища інформаційного перевантаження, різноманітність форматів представлення інформації, а також необхідність її структуризації за допомогою систем метаданих і забезпечення сумісності інформаційних систем. Не менш важливими є питання захисту інформації, дотримання правових норм у сфері авторського права та забезпечення безпеки персональних даних.

З огляду на це, управління інформаційними ресурсами набуває статусу важливої складової стратегічного менеджменту організацій і за своєю значущістю співвідноситься з управлінням фінансовими, кадровими та матеріальними ресурсами.

Основним завданням управління інформацією є організація повного життєвого циклу інформації, який включає її створення, збирання, збереження, оброблення, аналіз, поширення та довготривале зберігання. Управління знаннями, у свою чергу, спрямоване на ефективне використання інтелектуального потенціалу організації, розвиток культури обміну знаннями та підтримку інноваційної діяльності.

У сучасних дослідженнях управління знаннями розглядається як вищий рівень управління інтелектуальними ресурсами. Воно охоплює процеси виявлення, формалізації, накопичення, поширення та практичного застосування знань. При цьому розрізняють два основні типи знань: явні знання, які зафіксовані у документах, базах даних або електронних ресурсах, та неявні знання, що існують у вигляді індивідуального досвіду, професійних навичок і практичних підходів до вирішення завдань [2, с. 1]. Одним із важливих завдань управління знаннями є перетворення неявних знань на структуровані інформаційні ресурси – бази знань, корпоративні репозитарії та експертні системи.

Розвиток цифрових технологій також сприяв формуванню електронного урядування, яке передбачає відкритість інформації, прозорість управлінських процесів і взаємодію державних інформаційних систем. В Україні одним із прикладів реалізації таких підходів є цифрова платформа державних сервісів Дія.

Ідеї управління інформацією та знаннями активно розвиваються і в бібліотечно-інформаційній сфері. Бібліотеки традиційно здійснюють збирання, систематизацію, зберігання та поши-

рення документованих знань, що відповідає базовим принципам управління знаннями. У сучасних умовах вони поступово трансформуються у центри організації та управління знаннями.

До основних напрямів такої трансформації належать створення електронних колекцій і цифрових бібліотек, формування інституційних репозитаріїв, ведення авторитетних файлів і тематичних баз даних, а також використання інструментів семантичного пошуку й аналітики даних.

Міжнародна професійна спільнота, зокрема International Society for Knowledge Organization, приділяє значну увагу розвитку організації знань як системи методів отримання, структурування та використання інформації у глобальному інформаційному середовищі. У зв'язку з цифровими змінами бібліотеки поступово переходять від моделі управління фондами до моделі управління інформаційним контентом, аналітики даних, підтримки відкритої науки та управління дослідницькими даними (Research Data Management). У результаті бібліотечні фахівці дедалі частіше виконують функції інформаційних аналітиків, кураторів даних і менеджерів знань.

Суттєві трансформації відбуваються і в освітній сфері. Освіта дедалі більше функціонує як відкрита система створення, накопичення, поширення та розвитку знань (Open Education). У цьому контексті управління знаннями розглядається як організація процесів створення, структурування, збереження та використання знань усіх учасників освітнього процесу.

Цифрові технології значно розширили інструменти управління знаннями в освіті. Сучасні освітні системи використовують системи управління навчанням, електронні бібліотеки, інституційні репозитарії, аналітику освітніх даних, хмарні платформи спільної роботи та технології штучного інтелекту для персоналізації навчання.

В Україні цифрову модернізацію освітньої сфери координує Міністерство освіти і науки України, яке реалізує низку цифрових ініціатив, зокрема освітню платформу Дія.Освіта.

Управління знаннями в освітній організації охоплює кілька ключових процесів: створення нових знань у результаті наукових досліджень та педагогічних інновацій, накопичення й збереження знань у цифрових репозитаріях, поширення їх через

освітні платформи та використання для модернізації освітніх програм і прийняття управлінських рішень.

Важливу роль у цих процесах відіграє організаційна культура, яка стимулює обмін знаннями, професійний розвиток педагогів та формування середовища колективного навчання.

Отже, управління інформацією та знаннями в умовах цифрового суспільства виступає важливим чинником розвитку організацій, освітніх установ і бібліотечно-інформаційних центрів. Воно інтегрує технологічні, управлінські та соціокультурні аспекти функціонування сучасного інформаційного середовища. Бібліотеки й освітні установи дедалі активніше виконують функції центрів створення та поширення знань, сприяючи розвитку інтелектуального потенціалу суспільства і формуванню економіки, заснованої на знаннях.

Джерела:

1. Василюк, Д. С. (2025). Інтеграція Big Data, штучного інтелекту та хмарних сервісів у сучасний менеджмент: інструменти та перспективи. *Приазовський економічний вісник*, 3 (43), 29–33. <https://doi.org/10.32782/2522-4263/2025-3-5>.

2. Управління знаннями та інтелектуальним капіталом : навчально-методичний посібник з дисципліни для здобувачів освітньо-наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 Економіка усіх форм навчання / [упоряд. О. В. Захарова]. ЧДТУ, 2020. 123 с. URL : https://er.chdtu.edu.ua/bitstream/ChSTU/2275/1/Захарова_Управління%20знаннями%20та%20інтелектуальним%20капіталом.pdf

ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ У КОНТЕКСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ФОРМАЛЬНІЙ ТА ІНФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ / FORMATION OF DIGITAL COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS IN THE CONTEXT OF THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGIES IN FORMAL AND INFORMAL EDUCATION